

Speciální pedagogika osob s narušenou komunikační schopností 3

JABOK, 2022

Opožděný vývoj řeči (OVŘ)

Co ovlivní fyziologický vývoj řeči?

- Genetika
- Smyslová postižení
- Intelekt
- Nerovnoměrný psychomotorický vývoj
- Sociální prostředí
(kojenecký ústav, dětské domovy)

Kdy bude terapie účinná?

- Včasný záchyt
- Edukace rodičů o správném přístupu k vývoji řeči dítěte

Diferenciální diagnostika

Logopedie – vědní obor

Spolupracující obory:

- Pedagogové – elementaristé, SPPG, PPP, SPC, MŠ
- Psychologové - kliničtí, PPP, SPC

- Pediatri
- Psychiatři
- Neurologové
- Foniatri, ORL lékaři
- Fyzioterapeuti, ergoterapeuti
- Raná péče
- Fonetika, lingvistika

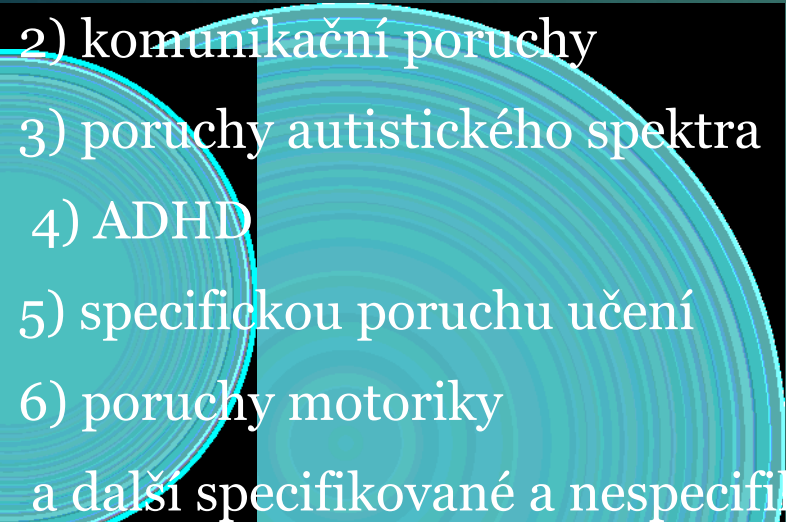
System logopedie v ČR

- ▶ Studium
- ▶ Rezorty – zdravotnictví – pacienti
 - ▶ - školství – děti a žáci - MŠ, ZŠ, speciální školy
 - ▶ - sociální služby
- ▶ Další vzdělávání

Neurovývojové poruchy

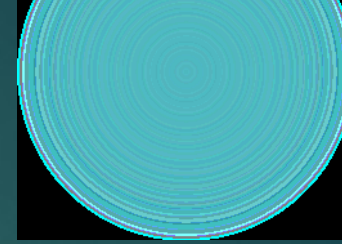

Jeden ze současných diagnostických materiálů klasifikuje NVP:

- 1) mentální postižení
 - 2) komunikační poruchy
 - 3) poruchy autistického spektra
 - 4) ADHD
 - 5) specifickou poruchu učení
 - 6) poruchy motoriky
- a další specifikované a nspecifikované NVP a kombinace
-

Řeč jedinců s MP

Etiologie – vnitřní x - vnější

Projevy – snížení kognitivních, řečových, pohybových a sociálních funkcí (Valenta, Mueller, 2003), trvalý stav

Stupně postižení a stav řeči:

LMP

Středně těžká LMP

Těžká LMP

Hluboká LMP

Projevy na řeči: slovní zásoba, tvoření vět, artikulace, huhňavost, tumultus

Řečový vývoj opožděn, omezen

Diferenciální dg

Vývojová dysfázie

Není problém řeči, ale jazyka

Etiologie

- Genetika
- Anomálie v buněčných vrstvách raného prenatálního vývoje

Projevy

Kognitivní funkce

(paměť, pozornost, řečové funkce, rychlost myšlení, schopnost pochopení informací, komunikace , aj)

Exekutivní funkce

(posuzování a řešení problémů, plánování, organizování)

Rozdělení

Řečové projevy – jazykové roviny

Komunikace dětí s PAS

Diferenciální dg

Etiologie

Projevy v komunikaci a v chování:

- echolálie (automatické a nefunkční opakování slov, vět)
- perseverace (opakování pokynů, otázek, reklam)
- užití tzv. vlastního žargonu (žvatlání bizarních a zkomolených slov)
- nevyhledávání očního kontaktu
- absence sdílené pozornosti
- stereotypní chování
- fascinace předměty
- nežádoucí chování

Narušená komunikační schopnost ve filmu

- ▶ Autismus – Rainman, Temple Grandin, Forrest Gump, Kód enigmy, Big ben theorie, Mladý doktor, Vyjímeční
- ▶ Balbuties- Králova řeč
- ▶ Mentální retardace – Jmenuji se Sam, Requiem pro panenku
- ▶ Tělesné postižení – Uvnitř tančím, Teorie všeho, Nedotknutelní , Už zase skáču přes kaluže, Maudie
- ▶ Sluchové postižení .- Bohem zapomenuté děti
- ▶ Hluchoslepota – Příběh Marie
- ▶ Alzheimer Stále jsem to já, Zápiskářka, Zápiskářka
- ▶ Výslovnost – O princezně, která ráčkovala

Poruchy plynulosti řeči

Balbuties

Etiologie – dědičnost, orgánové změny, vnější prostředí (neurotizace, psychotraumata)

Dispozice – spouštěcí faktor

Projevy

Tumultus sermonis

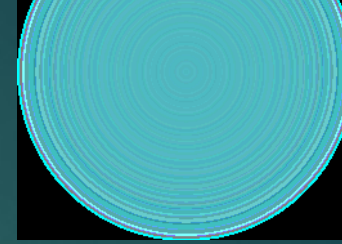
Palatolalie

Etiologie – kombinace vnějších a vnitřních vlivů, dědičnost, postižení plodu v nejranějším vývojovém stádiu

Projevy

Rinolálie, porucha artikulace, porucha srozumitelnosti řeči

Psychosociální dopad

Afázie

Získané narušení komunikační schopnosti na organickém podkladě (CMP, úrazy, nádory, zánětlivá onemocnění, degenerativní onemocnění)

Postihuje fce receptivní, zpracování informací, expresivní fce

Projevy – dle diagnostických oblastí:

- Spontánní řeč (fluence x nonfluence)
- poruchy rozumění
- anomie, neologismy, perseverace
- čtení, psaní, počítání

Dysartrie

Napříč věkovými skupinami

Etiologie – narušení CNS v pre-, peri- postnatálním období, ve zralejším věku

Projevy

Komorbidity

Mutismus

Elektivní, neurotický, traumatický, situační x postižení v dospělém věku

Pro efektivní terapii nutno vyloučit orgánové postižení, multidisciplinární přístup

Vady sluchu

Převodní
Percepční
Centrální

Rozvoj sluchové percepce

- Vnímání
- Rozumění (zvuk + předmět, slovo a obrázek, věta a obrázek)
- Diferenciace (v řeč. dovednostech – výslovnost, čtení, psaní)
- Paměť (školní dovednosti)
- Rytmizace, fonemický sluch, fonologické uvědomování, SAS, rýmování